

УДК 930.25(477)

**РОЗШИРЕНЕ ЗАСІДАННЯ КОЛЕГІЇ
ДЕРЖАВНОЇ АРХІВНОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ
(23 ЛЮТОГО 2017 РОКУ)**

23 лютого ц. р. відбулося розширене засідання колегії Укрдержархіву, присвячене підбиттю та обговоренню підсумків роботи архівних установ, спеціальних установ страхового фонду документації у 2016 р. та їх завдань на 2017 р. Засідання відкрила Голова Державної архівної служби України Тетяна Баранова.

З основною доповіддю на ньому виступив заступник Голови Державної архівної служби Ігор Бондарчук. У рамках розширеного засідання колегіального органу було заслухано також доповіді: першого заступника Голови Державної архівної служби України Івана Кісіля щодо підготовки концепції реформування архівної галузі – “Місцеві державні архівні установи в умовах проведення адміністративно-територіальної реформи”; директора департаменту страхового фонду документації Андрія Меленця про наукові розробки і можливості Науково-дослідного, проектно-конструкторського та технологічного інституту макрографії та регіональних центрів страхового фонду документації, які можуть бути використані архівними установами; директора Центрального державного електронного архіву Юрія Ковтанюка про реалізацію пілотного проекту щодо апробації веб-орієнтовного програмного забезпечення “Архівні фонди України” в мережі Інтернет; директора Українського науково-дослідного інституту архівної справи та документознавства Олександра Гараніна, який виступив зі звітом про науково-дослідну роботу УНДІАСД за 2016 р. та плани на 2017 р.

У ході засідання було визначено, що головним вектором діяльності Укрдержархіву в 2017 р. має бути подальша реформа архівної галузі в контексті євроінтеграційних процесів.

План дій у сфері архівної справи, діловодства та страхового фонду документації зосереджений на п’яти пріоритетних напрямках: збереження та примноження Національного архівного фонду як складової все-світньої культурної спадщини для формування національної самосвідомості Українського народу; забезпечення формування Національного архівного фонду документами з новітньої історії України; упровадження електронного документообігу та комплектування архівів електронними документами; підвищення якості та доступності послуг у галузі архівної

Президія розширеного засідання колегії Державної архівної служби України.

Учасники розширеного засідання колегії Укрдержархіву.

справи відповідно до інтересів і потреб громадян; забезпечення реалізації державної політики у сфері створення та ефективного функціонування державної системи страхового фонду документації.

У розширеному засіданні колегії взяли участь керівники та відповідальні працівники Укрдержархіву, директори центральних державних архівних установ та спеціальних установ страхового фонду документації.

ДОПОВІДЬ
заступника Голови Державної архівної служби України
І. В. Бондарчука
“Основні підсумки роботи державних архівних установ
та спеціальних установ страхового фонду документації
у 2016 році та їх завдання на 2017 рік”

Шановні члени колегії та учасники засідання!

Сьогодні ми підводимо підсумки роботи у 2016 р. і маємо затвердити пріоритети та плани роботи на 2017 р.

Минулий 2016 р. був важким як для нашої країни, так і для архівної галузі. Фінансово-економічна криза та військові дії на Півдні та Сході країни не обійшли стороною й архівну галузь, про що свідчить недовиконання більшості загальних планових показників щодо зміцнення матеріально-технічної бази архівів, їх охоронної та пожежної безпеки.

Незважаючи ні на що, у 2016 р. архівісти України забезпечили збереження, поповнення та використання документів Національного архівного фонду (НАФ) – частини історико-культурної спадщини Українського народу, що містить інформацію, необхідну для забезпечення державного суверенітету й національної безпеки країни, її зовнішньо-політичної діяльності, ефективного функціонування всіх державних органів, розвитку вітчизняної науки, культури та освіти.

Діяльність Державної архівної служби України (Укрдержархіву), центральних державних архівних установ, Державного департаменту страхового фонду документації (СФД), спеціальних установ СФД, місцевих державних архівних установ та архівних відділів міських рад здійснювалася відповідно до затверджених планів роботи, пріоритетів діяльності та завдань на 2016 р., визначених рішенням колегії Укрдержархіву від 24 лютого 2016 р.

ПРІОРИТЕТ І.

Збереження та примноження Національного архівного фонду як складової всесвітньої культурної спадщини для формування національної самосвідомості українського народу

У 2016 р. зусилля архівних установ були спрямовані на збереження та примноження НАФ як складової всесвітньої культурної спадщини для формування національної самосвідомості українського народу.

Забезпечення збереженості документів НАФ та документів страхового фонду протягом 2016 р. забезпечували 2 тис. 285 установ. З них – 9 центральних державних архівів, 2 науково-дослідних інститути та 3 інші центральні державні архівні установи, 12 галузевих державних архівів, 24 державні архіви областей, 1 державний архів міста Києва, 464

архівні відділи райдержадміністрацій, 134 архівні відділи міських рад, 1 тис. 628 трудових архівів.

Ці установи зберігають 60 млн 511 тис. 400 од. зб. та обліку документів із різними носіями інформації, з них належать до НАФ 56 млн 582 тис. 700 од. зб.

Загалом в усіх архівних установах України станом на 01 січня 2017 р. перебуває на зберіганні 105 млн 768 тис. 100 од. зб., із них належать до НАФ 81 млн 682 тис. 300 од. зб.

Протягом року архівним установам вдалося вирішити низку питань матеріально-технічного забезпечення. Так, поліпшено умови зберігання документів НАФ шляхом надання 36 архівним відділам райдержадміністрацій і міських рад додаткових приміщень загальною площею 1,9 тис. м².

Відремонтовано приміщення 72 архівних установ загальною площею 5 тис. м².

Проводилося додаткове встановлення стелажного обладнання. Внаслідок цієї роботи довжину стелажних полиць в архівосховищах архівних установ збільшено на 8,6 тис. пог. м.

Архівними установами вжито заходів щодо посилення охоронного та протипожежного режимів із метою запобігання несанкціонованому доступу до архівосховищ, втрати документів, зокрема забезпечення позавідомчої охорони, встановлення охоронної та пожежної сигналізацій, систем пожежогасіння та відеоспостереження.

Так, встановлено охоронні сигналізації в 16 архівних відділах райдержадміністрацій і міських рад.

Відремонтовано наявні охоронні сигналізації у Державному архіві Волинської області та 6 архівних відділах міських рад.

Пожежну сигналізацію встановлено в 21 архівному відділі райдержадміністрацій і міських рад. У державних архівах Волинської, Черкаської областей та 7 архівних відділах міських рад відремонтовано наявні пожежні сигналізації.

Протягом 2016 р. архівними установами відреставровано 229 тис. аркушів, відремонтовано 932 тис. аркушів документів із паперовою основою, що перевищило заплановані на рік обсяги, проте порівняно з минулим роком – на 10% менше.

У Державному архіві Хмельницької області тривала робота з документами, постраждалими внаслідок пожежі у м. Камянець-Подільський. Впродовж року ідентифіковано 1 тис. 525 ум. од., ушкоджених пожежею, здійснено реставрацію 27 тис. 603 арк. документів НАФ.

Пріоритетним напрямом роботи архівних установ залишалось перевіряння наявності та стану документів НАФ. Цей показник у 2016 р. у цілому перевиконано по Україні й становить близько 2 млн 7 тис. од. зб.

Крім того, на виконання Закону України “Про доступ до архівів репресивних органів комуністичного тоталітарного режиму 1917–1991 років” та рішення колегії Укрдержархіву від 24. 02. 2016 № 1/1 “Про підсумки роботи архівних установ і спеціальних установ страхового фонду документації у 2015 році та основні завдання на 2016 рік” державні архівні установи, архівні відділи міських рад, керуючись ст. 3 зазначеного вище Закону, провели ревізію архівних фондів із метою виявлення архівної інформації репресивних органів.

За підсумками ревізії складено списки архівних фондів (нефондових комплексів), в яких виявлено та встановлено фактичну наявність архівної інформації репресивних органів за період 1917–1991 рр., зокрема 3 тис. 403 фонди та понад 2 млн справ. Списки розміщено на веб-сайті Укрдержархіву та веб-сайтах державних архівів.

Разом із цим, доводиться констатувати, що умови зберігання документів НАФ продовжують погіршуватися. Гострота проблеми зумовлена зношенням матеріально-технічної бази архівних установ, спричиненим тривалим, понад десятиріччя, недофінансуванням їх потреб.

Призупинено будівництво комплексу споруд для центральних державних архівів у м. Києві. Не мають власних приміщень чотири центральні державні архіви (ЦДАМЛМ України, ЦДІАЛ України, ЦДНТА України, ЦДАЗУ).

Нагальною залишається проблема забезпечення новим приміщенням ЦДАМЛМ України, оскільки договір оренди приміщення, яке на сьогодні займає архів, продовжено лише до 29 вересня 2017 р. та попереджено, що більше продовжуватися не буде.

Протягом року не виділялися кошти на будівництво для державних архівів Київської, Тернопільської областей. Дуже повільно йде реконструкція та облаштування приміщень державних архівів Закарпатської, Вінницької областей.

Не вирішено питання щодо переміщення фондів Державного архіву Одеської області з аварійної колишньої будівлі синагоги, яка за рішенням Одеської обласної ради у 2016 р. передана у власність єврейській громаді.

Питання пошуку шляхів фінансування проекту будівництва спеціалізованої споруди для розміщення Державного архіву Харківської області також знаходиться у стадії вирішення.

Є суттєва проблема щодо забезпечення архівосховищами Державного архіву Донецької області, який розташований у м. Костянтинівка.

Існує гостра потреба в оснащенні архівних приміщень охоронними системами, протипожежними засобами та сучасними системами вентиляції і кондиціонування повітря, новітніми технічними засобами для дезинсекції, дезинфекції документів.

На сьогодні близько 50% будівель центральних державних архівів та державних архівів областей не забезпечено позавідомчою охороною, 23% будівель державних архівів не забезпечено охоронною сигналізацією у робочому стані. По архівних відділах райдержадміністрацій та міських рад цей показник складає 85% і 48% відповідно.

Невідкладного вирішення потребує питання збільшення обсягів страхового копіювання документів НАФ, оцифрування архівних справ та архівних описів. На сьогодні обсяг наявного страхового фонду складає менше 1% від загального обсягу документів НАФ. Оцифровано 0,09% архівних справ та 8,2% архівних описів.

Таким чином, незадовільний стан матеріально-технічної бази архівних установ, спричинений недостатнім фінансуванням архівної сфери, створює загрозу збереженості документів НАФ, які є культурною спадщиною України.

ПРІОРИТЕТ II.

Здійснення дієвого контролю за станом діловодства, експертизою цінності та збереженістю архівних документів на підприємствах, в установах і організаціях з метою якісного формування Національного архівного фонду

Іншим пріоритетним напрямом роботи у 2016 р. було визначено здійснення дієвого контролю за станом діловодства, експертизою цінності та збереженістю архівних документів на підприємствах, в установах і організаціях із метою якісного формування НАФ.

Архівні установи успішно працювали у 2016 р. у цьому напрямку.

Так, проведено 5 тис. 154 перевіряння роботи служб діловодства, експертних комісій та архівних підрозділів, 29 оглядів стану роботи з документами в установах – джерелах формування НАФ, організовано 895 семінарів та курсів із підвищення кваліфікації для працівників діловодних, архівних, експертних служб підприємств, установ, організацій

Покращилися показники з організації роботи експертних комісій підприємств, установ і організацій. Експертно-перевірні комісії (ЕПК) державних архівів схвалили описи справ постійного зберігання на 713 тис. од. зб., погодили описи справ із кадрових питань (особового складу) на 502 тис. од. зб., що значно перевищує планові показники.

Описано 69% справ постійного зберігання та 83% справ із кадрових питань (особового складу) від загальної кількості документів, що зберігаються в архівних підрозділах фондоутворювачів.

Значну роботу проведено архівними установами України щодо поповнення НАФ документацією з історії українського суспільства. На постійне зберігання до державних архівів та архівних відділів міських рад надійшло 537 тис. од. зб. різних видів документів НАФ, що перевищує планові показники на 47%.

Провідне місце у формуванні НАФ належить центральним державним архівам, зокрема ЦДАВО України, ЦДАМЛМ України, ЦДНТА України, ЦДКФФА України, які прийняли на постійне зберігання документи загальнонаціонального значення.

Проте у сфері формування НАФ є також багато невирішених проблем.

Так, не мають вільних площ для приймання документів державні архіви Львівської, Харківської, Київської областей та міста Києва.

В архівних підрозділах установ – джерел комплектування державних архівів понад встановлені строки зберігається 2 млн 364 тис. справ цінних для суспільства документів; порівняно з минулим роком їх кількість збільшилася на 2%. Це створює загрозу втрати документів НАФ.

На договірних засадах державними архівами, архівними відділами райдержадміністрацій та міських рад проведено науково-технічне опрацювання 207 тис. 775 од. зб. усіх видів документів.

В Україні працює 16 приватних архівів (із них 4 засновані юридичними особами), в яких зберігається майже 12 тис. фондів, 418 тис. документів із кадрових питань (особового складу) та майже 7 млн справ тимчасового строку зберігання.

Разом із тим, варто зазначити, що стан упорядкування документів в установах, за встановлені законодавством роки, є недостатнім.

Викликає занепокоєння і якість формування НАФ. Необхідно націлювати членів ЕПК державних архівів на більш прискіпливе ставлення до документів, що надходять на розгляд, зокрема звертати увагу на повноту фондового складу документів, що відбивають основну діяльність установ. Кількість погоджених описів справ і номенклатур справ – це ще не головні показники роботи ЕПК.

Необхідно також посилити контроль за якістю упорядкування документів в установах – джерелах комплектування державних архівів із виходом на місця.

Не завжди на належному рівні організовано роботу з виявлення юридичних осіб для проведення експертизи цінності документів, що утворюються в їх діяльності, та віднесення цих юридичних осіб до відповідних списків. Архівні установи зобов'язані постійно проводити роботу щодо внесення змін та уточнень до цих списків.

ПРІОРИТЕТ III.

Впровадження електронного документообігу

Нині в Україні, як і більшості інших країнах світу, вживаються заходи щодо реорганізації діяльності органів управління відповідно до Концепції розвитку електронного урядування в Україні, зокрема впровадження електронного документообігу.

Незважаючи на темпи розвитку інформаційних технологій в країні, новітні інформаційно-комунікаційні технології у сфері діловодства та архівної справи впроваджуються повільно через відсутність єдиних форматів електронного документа та електронного цифрового підпису, обмеженість можливостей систем електронного документообігу, відставання нормативно-методичного забезпечення роботи з електронними документами від інформаційно-технологічного, недостатнє фінансове та матеріально-технічне забезпечення архівних установ.

Проведений у 2016 р. Укрдержархівом аналіз впровадження Порядку роботи з електронними документами в діловодстві та їх підготовки до передавання на архівне зберігання, затвердженого наказом Міністерства юстиції України в листопаді 2014 р. свідчить, що в установах – джерелах формування НАФ на сьогодні створено і зберігається понад 3 млн 500 тис. електронних документів постійного строку зберігання, у т. ч. понад 85 тис. розпорядчих документів (наказів, розпоряджень, рішень).

Найбільша кількість електронних документів постійного зберігання створена в установах – джерелах формування НАФ у Дніпропетровській (понад 2 млн 670 тис.), Одеській (понад 173 тис.) областях, а також установах, що знаходяться у зоні комплектування ЦДАВО України (понад 900 тис.). Значна частина таких документів створена в установах Чернівецької, Херсонської, Закарпатської областей (понад 80–90 тис.), Волинської (понад 63 тис.), Чернігівської, Сумської (понад 46 тис.), Харківської (майже 39 тис.) областей.

Зазначені документи, як правило, створені в установах ще до затвердження згаданого вище Порядку, тобто вони створені в різних форматах. Граничний строк зберігання в архівних підрозділах установ значної кількості документів на сьогодні вичерпано. Тому досить гостро постає питання прийняття Укрдержархівом окремого рішення щодо приймання-передавання електронних документів, створення яких не відповідає вимогам Порядку, на постійне зберігання до архівних установ.

Проблеми забезпечення надійного зберігання електронних документів залишаються актуальними і постійно обговорюються. Працівники Укрдержархіву, ЦДЕА України входять до спільних з іншими органами виконавчої влади робочих груп із питань опрацювання проблем упровадження електронного документообігу та електронних документів.

На сьогодні є певні теоретичні розробки, спрямовані на забезпечення приймання на постійне зберігання електронних документів та у подальшому користування ними. Так, на останньому засіданні Нормативно-методичної комісії Укрдержархіву розглянуто Концепцію інформатизації архівної справи, яка передбачає: створення відомчої

веб-орієнтованої захищеної архівної інформаційної автоматизованої системи та централізованого електронного довідкового апарату; впровадження відомчої системи електронного документообігу та інфраструктури відкритих ключів; заходи щодо оцифрування документів НАФ; запровадження єдиних архівних електронних послуг.

ЦДЕА України підготував проект Порядку приймання-передавання електронних документів НАФ до державних архівних установ та архівних відділів міських рад, який планується у 2017 р. затвердити як нормативно-правовий акт.

Одночасно розроблено Інструкцію з обліку електронних інформаційних ресурсів, що надійшли на зберігання від державних архівних установ.

Основною метою реалізації цих документів є наближення діяльності архівних установ до потреб громадянського суспільства шляхом запровадження сучасних інформаційних технологій, надання електронних архівних послуг.

На жаль, впровадження інформаційних технологій гальмується через недостатнє фінансування архівних установ, зокрема Укрдержархів та центральні державні архіви не можуть впровадити на сьогодні систему електронного документообігу у власних апаратах. ЦДЕА України та державні архіви не мають сучасного обладнання для забезпечення приймання та постійного зберігання архівних електронних справ.

Без покращення фінансового та матеріально-технічного забезпечення архівів не може бути реалізовано впровадження в архівну сферу інформаційних технологій.

ПРІОРИТЕТ IV.

Всебічна підтримка та розвиток української ідентичності

Наближення діяльності архівних установ до потреб громадянського суспільства шляхом розширення доступу до архівних документів через запровадження сучасних інформаційних технологій, підготовка виставок та збірників документів, довідкових видань, створення системи інформаційних ресурсів перебували в пріоритеті діяльності архівних установ України у 2016 р.

В умовах формування громадянського суспільства виросла соціальна значимість архівних установ, які виконують життєво важливі функції не тільки збереження документальної пам'яті держави й суспільства, поповнення інформаційних ресурсів, але й надають соціальні послуги.

Звернення громадян

Про зміцнення статусу архівів як соціальних установ свідчить зростання кількості запитів громадян соціально-правового характеру, що

надходять на адресу державних архівів. У 2016 р. до державних архівів із метою соціального захисту та забезпечення своїх законних інтересів звернулися 242 тис. 79 громадян.

Основна тематика запитів соціально-правового характеру у 2015 р. лишалася незмінною: підтвердження трудового стажу та розміру заробітної плати, виділення земельних ділянок, отримання нагород, політичні репресії та розкуркулення, участь у партизанському русі, перебування на примусових роботах у Німеччині, проживання на окупованій території, навчання.

Крім того, протягом року архівними установами виконано 46 тис. 379 запитів за актами цивільного стану, 81 тис. 271 тематичний запит, 3 тис. 146 генеалогічних запитів.

Протягом року архівними установами направлено на адресу органів державної влади, місцевого самоврядування та інших зацікавлених установ та організації 873 інформаційних документа.

Інформації містили відомості про місце зберігання документів з особового складу ліквідованих підприємств, установ та організацій, перейменування підприємств та зміну їхньої форми власності, ювілейні дати установ, організацій, видатних суспільно-політичних діячів, представників науки та культури, біографічні документи.

На особистому прийомі керівництвом та працівниками столів довідок архівних установ прийнято понад 176 тис. звернень.

Серед звернень, що надійшли на адресу архівних установ у 2016 р., скарги становлять до 1% від загальної кількості і стосуються здебільшого додаткового виявлення відомостей за архівними документами.

Фактів безпідставної відмови в задоволенні законних вимог заявників із боку Укрдержархіву та архівних установ не зафіксовано.

При розгляді заяв громадян першочергово і у стислі терміни виконуються звернення громадян, які потребують соціального захисту і підтримки.

Укрдержархівом та державними архівами активізовано висвітлення роботи із зверненнями громадян та надання роз'яснень із найактуальніших питань, що хвилюють громадян, у засобах масової інформації.

З метою поліпшення організації роботи зі зверненнями громадян, зокрема пошуку затребуваних документів, державними архівами проводилася робота зі створення баз даних (переліків), каталогів, інших довідково-пошукових засобів.

Виставкова діяльність

Протягом 2016 р. архівними установами підготовлено та проведено 1 тис. 735 виставок. На офіційному веб-порталі Укрдержархіву опубліковано 7 on-line виставок (611 документів), на веб-сайтах державних архівів – 223 on-line виставки (майже 7 тис. документів).

Варто відзначити високий рівень підготовки таких виставок:

- “Відновлення державності... До 25-ї річниці проголошення незалежності України”;
- “Пріоритетний напрямок: незалежність” (до 25-ї річниці прийняття Закону про Кабінет Міністрів України);
- “Чорнобиль. І біль, і пам’ять, і урок...” (про участь Уряду у ліквідації аварії на ЧАЕС) (Будинок Уряду);
- “Конституційний вимір українського державотворення” (Національний заповідник “Софія Київська”);
- “Ім’я, якого Україні не забути. До 150-річчя від дня народження М. С. Грушевського” (Будинок Уряду та Київський міський будинок учителя);
- документальний арт-проект “Знати і пам’ятати... Бабин Яр в архівних документах” (Національний історико-меморіальний заповідник “Бабин Яр”);
- “У спільній боротьбі (до Дня перемоги над нацизмом у Другій світовій війні)”.

Цифрові копії архівних документів та електронні макети виставкових плакатів, пов’язаних з історією українського державотворення, що були надані Укрдержархівом Міністерству закордонних справ України та Міністерству інформаційної політики України, використовувалися при підготовці тематичної соціальної реклами та організації виставок у закордонних дипломатичних установах України;

Діяльність читальних залів

Порівняно з минулим роком зросла кількість користувачів, зареєстрованих у читальних залах архівних установ – 26 тис. 400 користувачів, із них – 1 тис. 84 іноземці. До читальних залів архівних установ було видано 436 тис. 767 справ (що на 43% більше запланованого).

Найбільша кількість дослідників працювала в читальних залах ЦДІАК України (1 тис. 523), ЦДІАЛ України (1 тис. 9), держархівів Волинської (1 тис. 505), Дніпропетровської (922), Одеської (1 тис. 103) та Сумської (871) областей.

Основна тематика досліджень, що проводилися користувачами у читальних залах архівних установ протягом 2016 р.: архітектура та містобудування; історія релігійних конфесій та культових споруд; дослідження родоводу; історія Другої світової війни, період нацистської окупації; визвольний рух ХХ ст.; репресивна політика радянської влади; причини, перебіг та наслідки голодомору 1932–1933 в Україні; історія соціально-побутового та культурного життя національних меншин; краєзнавчі дослідження; життя та діяльність історичних постатей, діячів культури, мистецтва, освіти і науки.

Варто зазначити, що у 2015 р. значно збільшилася кількість користувачів, які працювали в читальних залах державних архівів за генеалогічною тематикою. У 2016 р. у читальних залах державних архівів працювало 6 тис. 258 таких користувачів (2015 р. – 5 тис. 604, 2014 р. – 3 тис. 339).

Водночас через незадовільне фінансування невирішеними залишаються питання оснащення читальних залів системами відеоспостереження, встановлення комп'ютерів для потреб користувачів, підключення їх до електронних ресурсів архівів та всесвітньої мережі Інтернет.

Архівні установи протягом року також організовували та проводили екскурсії, уроки і лекції для учнів загальноосвітніх і професійно-технічних навчальних закладів, студентів вишів, брали активну участь у семінарах, “круглих столах”, наукових конференціях, інших інформаційно-просвітницьких та навчально-виховних заходах.

Співпраця з інститутами громадянського суспільства та засобами масової інформації

Забезпечення відкритості роботи Державної архівної служби України, державних архівних установ та спеціальних установ СФД передбачає залучення громадськості до формування та реалізації державної політики в архівній сфері, у сфері діловодства та СФД, налагодження ефективної співпраці з представниками інститутів громадянського суспільства та доступності інформації про їхню роботу.

Укрдержархівом 2016 р. проводилися постійні консультації з громадськістю за участю представників усіх заінтересованих сторін, здійснювалося інформування громадськості про результати їх проведення й ступінь врахування пропозицій та зауважень, висловлених під час таких консультацій, проводилися публічні заходи з безпосередньою участю громадськості, громадською та науково-експертною радами обговорювалися проекти нормативно-правових актів.

Проведено установчі збори за участю представників інститутів громадянського суспільства для формування громадської ради при Укрдержархіві. До нового складу громадської ради увійшли представники 17 інститутів громадянського суспільства.

На спільних засіданнях громадської та науково-експертної рад розглянуто законопроект “Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо забезпечення зберігання документів”, проекти Порядку визначення вартості та надання платних послуг архівними установами, що утримуються за рахунок бюджетних коштів, Порядку підготовки документальних видань, Порядку користування документами Національного архівного фонду, що належать державі, територіальним громадам, пропозиції Укрдержархіву до плану заходів із впровадження Ініціативи

“Партнерство “Відкритий Уряд” у 2016–2018 рр. та з впровадження у діяльність державних архівів електронних архівних сервісів.

Співпраця Укрдержархіву та державних архівних установ, спеціальних установ СФД із засобами масової інформації спрямовувалася у 2016 р. на забезпечення доступу громадян до офіційної інформації про їхню діяльність.

Голова Укрдержархіву взяла участь у телепрограмах “Позиція” на телеканалі “Рада”, “Уряд на зв’язку з громадянами” Національної телекомпанії “Україна”, “Уряд на зв’язку з громадянами” Першого національного телеканалу, “Під контролем” Першого каналу Українського радіо.

За участі Укрдержархіву, державних архівних установ та спеціальних установ СФД вийшло понад 423 телесюжети та телепередачі, 289 радіосюжетів та радіопередач, опубліковано у друкованих періодичних ЗМІ 1 тис. 305 статей.

Діяльність Укрдержархіву та державних архівних установ висвітлювалася в ефірі телеканалів “Перший національний”, “Культура”, “Київ”, БТБ, УТР, “Еспресо.TV”, ТСН, “Громадське ТБ”, “1+1”, ЗІК, ОДТРК “Лтава”, “ВТВ плюс”.

Офіційний веб-портал Укрдержархіву забезпечує реалізацію інформаційної політики Державної архівної служби, Державного департаменту СФД та державних архівних установ, оперативно оприлюднює рішення керівництва Укрдержархіву щодо найважливіших питань функціонування та розвитку архівної сфери. На кінець 2016 р. обсяг офіційного веб-порталу Укрдержархіву становив 22 ГБ. Кількість відвідувань за рік у поточному році становить понад 900 тис. Цільовою аудиторією офіційного веб-порталу є громадяни України (65% усіх відвідувачів порталу) та інших країн світу (понад 122 країни світу).

За результатами моніторингу інформаційної відкритості веб-сайтів центральних органів виконавчої влади України, проведеного Інститутом розвитку регіональної преси, офіційний веб-портал Укрдержархіву посів 6 місце.

Міжнародне співробітництво

У 2016 р. міжнародна діяльність Укрдержархіву та державних архівів спрямовувалася на подальшу активізацію двостороннього співробітництва з архівними службами іноземних держав та пошук нових міжнародних контактів; проведення інвентаризації та аналізу на відповідність чинному законодавству існуючих міжнародних міжвідомчих договорів, встановлення зв’язків з українцями, які проживають за межами України, поповнення НАФ документами, що належать до культурної спадщини української нації і перебувають на збереженні в архівосховищах іноземних держав.

Прагнення архівістів України до подальшого зміцнення та поглиблення міжнародного співробітництва в архівній сфері свідчить про розуміння ними важливості прискорення процесу інтеграції до європейської та світової архівної спільноти.

Після проведення перемовин та консультацій підписано угоди про співробітництво між Укрдержархівом та Меморіальним музеєм Голокосту Сполучених Штатів Америки, Національним архівом Міністерства внутрішніх справ Румунії та Архівами Республіки Словенія.

Проводилася підготовка до підписання нових редакцій Угоди про співробітництво між Державною архівною службою та Національним архівом Естонії. Розпочато консультації щодо укладання Меморандуму про співробітництво з Військово-історичним архівом Угорщини.

Узгоджувалися проекти Угод про співробітництво з Державною архівною службою Республіки Молдова, Національним архівом Фінляндської Республіки, Генеральною дирекцією державних архівів Португальської Республіки та Генеральною дирекцією національних архівів Алжирської Народної Демократичної Республіки.

Протягом 2016 р. відбулися робочі зустрічі та консультації Голови Укрдержархіву з:

- делегацією представників Служби головного архівіста Литовської Республіки (м. Київ);
- членами ізраїльської делегації на чолі з Надзвичайним та Повноважним Послом Держави Ізраїль в Україні (м. Київ);
- керівництвом Меморіального Музею Голокосту (м. Вашингтон).

Проведено консультації з Надзвичайним і Повноважним Послом України в США з питань подальшого розвитку співпраці українських архівістів із закордонним українством, що мешкає в США, зокрема у напрямку поповнення архівних фондів ЦДАЗУ та проведення спільних виставкових проектів за підтримки Посольства.

Голова Укрдержархіву у складі делегації України взяла участь у XI засіданні Змішаної українсько-німецької комісії з питань повернення та реституції втрачених та незаконно переміщених під час та внаслідок Другої світової війни культурних цінностей (м. Берлін, Німеччина).

Працівники Укрдержархіву та державних архівних установ брали участь у міжнародних наукових конференціях:

- “Голокост на території СРСР в архівних документах”, організованій Національним Меморіалом катастрофи і Героїзму Яд Вашем (м. Єрусалим, Держава Ізраїль);
- “Теоретичні та практичні проблеми документознавства та архівознавства: ретроспектива та сучасність” (м. Мінськ, Республіка Білорусь);
- “Берестейська Унія та її наслідки в світлі польських та українських джерел” (м. Перемишль, Республіка Польща);
- “Складні питання історії та архіви” (м. Варшава, Республіка Польща).

ПРІОРИТЕТ V.
**Діяльність Державного департаменту страхового
фонду документації і установ СФД**

30 листопада 2016 р. на засіданні Міжвідомчої комісії з питань оборонно-промислового комплексу Ради національної безпеки і оборони України було розглянуто питання “Про формування страхового фонду документації на виробництво озброєння та військової техніки” та прийнято перелік послідових кроків, направлених на забезпечення ефективного функціонування державної системи страхового фонду документації.

Затверджено 1 галузеву програму створення СФД, 3 доповнення та 5 змін до галузевих програм створення СФД, 10 регіональних програм створення СФД.

До страхового фонду документації України закладено документацію на 648 виробів та об’єктів.

У рамках реалізації Державної програми на продукцію спеціального призначення здійснювалося виготовлення документів страхового фонду по 10 виробам, замікрофільмовано документацію обсягом 260 тис. 577 арк. ф. А4.

До бази даних Державного реєстру потенційно небезпечних об’єктів (далі – Реєстр) внесено відомості про 571 потенційно небезпечний об’єкт (далі – ПНО), оновлено (актуалізовано) дані про 2 тис. 424 об’єкти, вилучено з Реєстру 87 ПНО. Організовано окремий веб-сайт Державного реєстру ПНО.

Здійснено перевірки 47 суб’єктів державної системи СФД щодо дотримання вимог законодавства у сфері СФД.

Видано 695 актів закладення технічної та проектної (робочої) документації до СФД та оформлено 2 тис. 424 Свідоцтва про реєстрацію ПНО.

Відсоток реалізації галузевих програм (доповнень до програм) створення СФД з урахуванням Державної програми формування СФД на продукцію оборонного і мобілізаційного призначення на 2005–2020 рр. із початку їх реалізації складає 60,3 % (40 програм), регіональних – 66,7% (41 програма).

У цілому по системі передано 771 тис. 100 арк. ф. А4, що становить 101% від загального планового обсягу на 2016 р.

Загальний відсоток фактично отриманих коштів з договірної діяльності за 2016 р. від планового обсягу фінансування на рік склав 64,9%.

Протягом звітної періоду з питання забезпечення документами СФД зверталися 6 користувачів. Проведено роботи з виготовлення копій з документів СФД за 3 заявками користувачів, загальним обсягом документації 890 арк. ф. А4. Не надано запитувані документи 3 користувачам через: відсутність у користувача документів, що підтвер-

джують право власності на документацію об'єкта, незабезпечення фінансування робіт із виготовлення копій з документів СФД та відмову користувача.

VI. ІНШІ ЗАВДАННЯ

Нормативно-правове та науково-методичне забезпечення забезпечення діяльності архівних установ, спеціальних установ страхового фонду документації

Протягом 2016 р. Укрдержархівом розроблено 24 проекти нормативно-правових актів:

- 3 законопроекти;
- 3 проекти постанов і 2 розпорядження Кабінету Міністрів України;
- 16 проектів наказів Міністерства юстиції України з питань архівної справи, діловодства і СФД.

Прийнято 10 нормативно-правових актів: 1 постанову Кабінету Міністрів України, 1 розпорядження та 8 наказів Міністерства юстиції України.

Зокрема, прийнято постанову Кабінету Міністрів України від 19. 10. 2016 № 736 “Про затвердження Типової інструкції про порядок ведення обліку, зберігання, використання і знищення документів та інших матеріальних носіїв інформації, що містять службову інформацію”.

Наказами Міністерства юстиції України затверджено Методику віднесення документів Національного архівного фонду до унікальних; внесено зміни до Переліку типових видів документів, що підлягають внесенню до Національного архівного фонду, які створюються у науково-технічній та виробничій діяльності підприємств, установ і організацій, Типового положення про архівний підрозділ державного органу, органу місцевого самоврядування, державного і комунального підприємства, установи та організації; затверджено положення про центральні державні архіви.

Відповідно до тематичних планів науково-дослідних робіт Укрдержархіву за рахунок бюджетних асигнувань на 2016 р. Українському науково-дослідному інституту архівної справи та документознавства і Науково-дослідному, проектно-конструкторському та технологічному інституту мікрографії було замовлено 22 наукові дослідження. Усі наукові дослідження виконано у визначені терміни.

Українським науково-дослідним інститутом архівної справи та документознавства у 2016 р. наукові дослідження здійснювалися щодо теоретичних, методологічних проблем архівознавства та документознавства, технологічного забезпечення архівної справи, науково-інформаційного забезпечення діяльності архівних установ.

Відповідно до тематичного плану завершено виконання 8 науково-дослідних робіт.

Науково-дослідним, проектно-конструкторським та технологічним інститутом мікрографії у 2016 р. основні дослідження були спрямовані на вирішення проблем щодо створення і використання СФД.

Приймальними комісіями прийнято 37 етапів 13 наукових робіт, завершено виконання 6 наукових робіт.

Науково-дослідним, проектно-конструкторським та технологічним інститутом мікрографії було отримано 2 патенти на корисні моделі.

Фінансова діяльність

Загальний обсяг фінансування з Державного бюджету України Укрдержархіву та установ, що належать до сфери його управління, державних архівів областей та міста Києва в 2016 р. становив 174 млн 829 тис. 200 грн.

Видатки, передбачені у Державному бюджеті України на 2016 р. Укрдержархіву за програмою 3609000 “Державна архівна служба України” на загальну суму 107 млн 312 тис. 900 грн спрямовувалися на забезпечення найнагальніших потреб установ, що належать до сфери управління Укрдержархіву. У 2016 р. Укрдержархівом виконувалися 3 бюджетні програми. За рахунок коштів загального та спеціального фондів Державного бюджету забезпечувалося виконання основних напрямів діяльності за кожною бюджетною програмою:

– 3609010 “Керівництво та управління у сфері архівної справи” – 8 млн 797 тис. 600 грн (загальний фонд – 8 млн 797 тис. 500 грн, спеціальний фонд – 100 грн);

– 3609020 “Прикладні розробки у сфері архівної справи та страхового фонду документації” – 5 млн 936 тис. 300 грн (загальний фонд – 5 млн 828 тис. 400 грн, спеціальний фонд – 107 тис. 900 грн);

– 3609030 “Забезпечення діяльності архівних установ та установ страхового фонду документації” – 92 млн 579 тис. грн (загальний фонд – 79 млн 210 тис. 400 грн, спеціальний фонд – 13 млн 368 тис. 600 грн).

Виділене фінансування не забезпечувало у повному обсязі вирішення першочергових проблем життєдіяльності державних архівних установ та спеціальних установ СФД, зокрема здійснення заходів з охорони архівних приміщень та комунальних послуг.

З метою недопущення кредиторської заборгованості за комунальні послуги та послуги охорони здійснювався перерозподіл бюджетних асигнувань між іншими видатками, з урахуванням можливої економії, в межах загального обсягу бюджетних призначень розпорядників бюджетних коштів та збільшувався обсяг коштів, що спрямовувався на оплату охорони та комунальних послуг за рахунок власних надходжень до спеціального фонду державного бюджету.

На фінансування держархівів областей та міста Києва у Державному бюджеті було передбачено видатки по загальному фонду на суму – 80 млн 992 тис. 900 грн, фактично спрямовано – 79 млн 15 тис. 900 грн. З них видатки на оплату праці (з нарахуваннями) становили – 67 млн 76 тис. 500 грн, на оплату комунальних послуг – 6 млн 117 тис. 700 грн, на інші поточні видатки – 5 млн 166 тис. 800 грн.

Додатковим джерелом фінансування центральних державних архівів та спеціальних установ СФД були кошти, отримані від надання платних послуг.

Від надання платних послуг центральні державні архівні установи та спеціальні установи СФД отримали 10 млн 955 тис. 400 грн.

Кадрове забезпечення діяльності архівних установ

Робота щодо забезпечення стабільності кадрового складу, залучення і збереження кваліфікованих кадрів, підвищення фахового рівня трудових колективів постійно знаходиться в центрі уваги керівництва Укрдержархіву та керівників установ галузі. Діяльність Укрдержархіву спрямовувалась на практичну реалізацію завдань, визначених актами і дорученнями Президента України та Кабінету Міністрів України у сфері державної кадрової політики та здійснення контролю за їх виконанням, а також дотримання вимог антикорупційного законодавства.

Штатна чисельність працівників Укрдержархіву, центральних державних архівних установ, держархівів областей, міста Києва, архівних відділів райдержадміністрацій і міських рад, спеціальних установ СФД, трудових архівів становить 4 тис. 204 штатні одиниці, серед яких – 1 тис. 831 (43,5%) посада державного службовця. Укомплектованість кадрами установ галузі становить 93,2%. Плинність кадрів – 12 %.

4 тис. 57 осіб (96%) мають повну вищу освіту, з яких: 94 працівники мають вищу історико-архівну освіту, що становить 2,3% від загальної кількості; 454 працівники мають повну вищу історичну освіту, що становить 11,2%, 3 тис. 509 працівників мають повну вищу освіту за іншими напрямками, що становить 86% від загальної кількості, 197 працівників мають другу вищу освіту за спеціальностями галузі знань “Державне управління”, що становить 5% від загальної кількості.

Працівникам створено відповідні умови для їх безперервного навчання, підвищення кваліфікації, професійного розвитку та службової кар’єри. Керівництвом підтримується навчання молодих фахівців в аспірантурі. Науковий ступінь мають 73 осіб (70 кандидатів наук та 3 доктори наук).

Протягом 2016 р. з метою набуття професійного досвіду та практичних навичок працівники галузі підвищували кваліфікацію в Інституті підвищення кваліфікації керівних кадрів, регіональних інститутах державного управління Національної академії державного управління при Президенті України; Центрі підготовки та підвищення кваліфі-

кації працівників юстиції; регіональних інститутах перепідготовки та підвищення кваліфікації тощо. Всього підвищили кваліфікацію 429 працівників галузі.

Робота колегіальних і дорадчих органів

Для погодженого вирішення питань, що належать до компетенції Укрдержархіву, обговорення найважливіших напрямів діяльності в Укрдержархіві діє колегія і низка дорадчих органів.

Упродовж 2016 р. відбулося 6 засідань колегії, на яких було розглянуто 13 питань, зокрема: про підсумки роботи державних архівних установ і спеціальних установ СФД у 2015 р. та їх основні завдання на 2016 р.; загрозу збереженості документів НАФ Державного архіву Одеської області у зв'язку з передаванням його аварійної будівлі громадській організації; нагородження переможців конкурсу наукових праць імені Василя Веретенникова у галузі архівознавства, археографії і документознавства; стан використання бюджетних коштів Державною архівною службою та установами, що належать до сфери її управління у 2015 р.; підсумки комплексних перевірок діяльності архівних установ та спеціальних установ СФД; хід виконання Угоди між Державною архівною службою України та Профспілкою працівників державних архівних установ України на 2012–2017 рр. у 2015 р. та I півріччі 2016 р.; стан правової роботи в Державній архівній службі України у I півріччі 2016 р.; стан та перспективи міжнародного міжвідомчого співробітництва в архівній сфері; заходи, здійснені щодо усунення фінансових порушень і фактів неефективного використання ресурсів, виявлених Державною фінансовою інспекцією України у ході перевірки діяльності Державної архівної служби України та установ, що належать до сфери її управління.

Проведено 2 засідання Науково-технічної ради Укрдержархіву, на яких розглянуто 5 питань та 4 засідання Нормативно-методичної комісії, на яких розглянуто 14 питань.

Крім того, проведено 5 засідань Центральної експертно-перевірної комісії, на яких розглянуто 17 питань, 1 засідання Науково-видавничої ради, 2 засідання Науково-експертної ради, 1 засідання Центральної комісії з контролю за наявністю, станом та розшуком документів НАФ.

Шановні колеги!

Минулий 2016 р. не був для нас простим, але як ви почули з доповіді, з ряду напрямків нам вдалося досягти вагомих результатів. Дякую вам за виконану роботу. Впевнений, що цьому році ми також виконаємо ті завдання, які перед нами ставить суспільство і держава.

Складностей перед нами стоїть багато, і ми зобов'язані віднайти оптимальні шляхи їх подолання. Тому я закликаю всіх вас, шановні колеги, об'єднати наші зусилля, підтримувати один одного, спільно вирішувати проблеми, залишатися професіоналами і не втрачати оптимізму!

ДЕРЖАВНА АРХІВНА СЛУЖБА УКРАЇНИ

РІШЕННЯ КОЛЕГІЇ

23. 02. 2017

Київ

№ 1/1

Про підсумки роботи архівних установ та спеціальних установ страхового фонду документації у 2016 році та основні завдання на 2017 рік

Розглянувши питання “Про підсумки роботи архівних установ та спеціальних установ страхового фонду документації у 2016 році та основні завдання на 2017 рік”, колегія відзначає, що Укрдержархівом, установами, що належать до сфери його управління, архівними установами в регіонах в цілому забезпечувалася реалізація державної політики у сфері архівної справи та страхового фонду документації.

Протягом 2016 року вдалося вирішити низку питань матеріально-технічного забезпечення архівних установ.

Поліпшено умови зберігання документів Національного архівного фонду (далі – НАФ) шляхом заміни або надання додаткових приміщень 36 архівним відділам райдержадміністрацій і міських рад загальною площею 1,9 тис. кв. м. Держархівам Донецької та Луганської областей, переміщеним на підконтрольну Україні територію, додатково було надано в оренду 260 кв. м.

Довжину стелажних полиць в архівосховищах архівних установ збільшено на 8,6 тис. пог. м.

Встановлено охоронну сигналізацію у 16 архівних установах, пожежну сигналізацію – у 21 архівній установі, у 4 архівних відділах встановлено системи пожежогасіння.

Системи кондиціонування та вентиляції повітря встановлено в 10 архівних відділах райдержадміністрацій та міських рад. У Держархіві Волинської області та 2 архівних відділах міських рад відремонтовано наявні системи.

Відреставровано та відремонтовано 1,2 млн арк., перевірено 2 678 975 од. зб.

У 2016 році 11 документів внесено до розділу “Унікальні документи Національного архівного фонду” Державного реєстру національного культурного надбання.

Здійснено заходи щодо поповнення Національного архівного фонду цінними для суспільства документами. На постійне зберігання надійшло 536 815 од. зб. документів постійного зберігання, з них –

528 796 од. зб. управлінської документації, 3 295 од. зб. документів особового походження, 3 230 од. зб. науково-технічної документації, 1 494 од. зб. кіно-, фото-, фоно-, відеодокументів.

Експертно-перевірними комісіями державних архівів схвалено описи управлінської документації кількістю 712 441 од. зб., погоджено описи з кадрових питань (особового складу) – 501 665 од. зб., номенклатури справ 5 919 установ – джерел формування НАФ та установ, у діяльності яких не утворюються документи НАФ.

У 2016 році на договірних засадах архівними установами проведено науково-технічне опрацювання 207 775 од. зб. усіх видів документів.

Проведено 5 154 перевіряння роботи служб діловодства, експертних комісій та архівних підрозділів, 29 оглядів стану роботи з документами в установах – джерелах формування НАФ, організовано 895 семінарів та курсів із підвищення кваліфікації для працівників діловодних, архівних, експертних служб підприємств, установ, організацій.

За останні роки в установах – джерелах формування НАФ у зв'язку з впровадженням технологій електронного урядування спостерігається стійка тенденція зростання кількості електронних документів постійного зберігання із застосуванням ЕЦП.

Ключовим напрямом у діяльності архівних установ у звітному періоді було наближення діяльності архівних установ до потреб громадянського суспільства шляхом розширення доступу до архівних документів, запровадження з цією метою сучасних інформаційних технологій, переведення в електронну форму довідкового апарату архівів та архівних документів.

На виконання Закону України “Про доступ до архівів репресивних органів комуністичного тоталітарного режиму 1917–1991 років” проведено ревізію архівних фондів та складено списки архівних фондів, в яких виявлено та встановлено фактичну наявність архівної інформації репресивних органів за період 1917–1991 роки, зокрема 3 403 фонди та понад 2 млн справ.

З метою соціального захисту громадян за звітний період архівні установи виконали понад 240 тис. запитів соціально-правового характеру.

Крім того, протягом року архівними установами виконано 46 379 запитів за актами цивільного стану, 81 271 тематичний запит, 3 146 генеалогічних запитів.

На особистому прийомі керівництвом та працівниками столів довідок архівних установ прийнято майже 176 тис. звернень.

Читальні зали архівів відвідали понад 26 тис. користувачів.

Архівні установи підготували 289 радіо- та 423 телепередачі, на сторінках періодичної преси опубліковано 1 305 публікацій, підготовлено 1 735 фотодокументальних виставок.

Упродовж 2016 року на офіційному веб-порталі Укрдержархіву опубліковано 7 on-line виставок (611 документів), на веб-сайтах державних архівів – 223 on-line виставки (майже 7 тис. документів).

Підписано міжвідомчі міжнародні договори про співробітництво в архівній сфері з Меморіальним музеєм Голокосту Сполучених Штатів Америки, з Національним архівом Міністерства внутрішніх справ Румунії та з Архівами Республіки Словенія.

Відповідно до тематичних планів науково-дослідних робіт Укрдержархіву завершено розроблення 14 науково-дослідних робіт.

Науково-дослідним, проектно-конструкторським та технологічним інститутом мікрографії отримано 2 патенти на корисні моделі.

Протягом 2016 року затверджено 1 галузеву програму створення СФД, 3 доповнення та 5 змін до галузевих програм, 10 регіональних програм створення СФД.

30 листопада 2016 року на засіданні Міжвідомчої комісії з питань оборонно-промислового комплексу Ради національної безпеки і оборони України було розглянуто питання “Про формування страхового фонду документації на виробництво озброєння та військової техніки” та прийнято перелік послідових кроків, направлених на забезпечення ефективного функціонування державної системи страхового фонду документації.

До страхового фонду документації України закладено документацію на 648 виробів та об’єктів, до бази даних Державного реєстру потенційно небезпечних об’єктів внесено відомості про 571 потенційно небезпечний об’єкт, оновлено (актуалізовано) дані про 2 424 об’єкти, вилучено з Реєстру 87 ПНО.

Перевірено 47 суб’єктів господарювання щодо дотримання законодавства про страховий фонд документації.

Видано 695 актів закладення технічної та проектної (робочої) документації до страхового фонду документації України та оформлено 2 424 Свідоцтва про реєстрацію ПНО.

За звітний період регіональними центрами СФД передано по загальному фонду – 241,218 тис. арк. ф. А4, по спеціальному фонду – 529,9 тис. арк. ф. А4.

Загальний відсоток отриманих коштів по договірній діяльності за 2016 рік від планового обсягу фінансування на рік склав 64,9 %.

Незважаючи на деякі позитивні зрушення, в діяльності архівних установ та спеціальних установ СФД залишається багато невирішених проблем.

Через відсутність фінансування не проводилося будівництво, реконструкція та облаштування комплексу споруд центральних державних архівів України у м. Києві.

Не виділялися кошти на добудову та облаштування приміщень для держархівів Вінницької, Закарпатської, Київської, Тернопільської областей.

Не вдалося вирішити питання щодо переміщення 8 держархівів центрального та обласного підпорядкування, що розміщуються в культурних будівлях (ЦДІАЛ України, ЦДНТА України, ЦДАМЛІМ України, держархіви Вінницької, Львівської, Одеської, Тернопільської, Чернігівської областей).

Збереженість архівних документів в архівних установах у зоні проведення АТО та прикордонних до зони АТО територіях не може бути гарантована.

Разом із тим, Україна на сьогодні не приєдналася до Другого протоколу Гаазької Конвенції про захист культурних цінностей у випадку збройного конфлікту від 14 травня 1954 року, який передбачає додатковий захист культурної спадщини.

Повністю вичерпано можливості для приймання документів на зберігання у 7 державних архівах, сховища 15 держархівів областей заповнені на 90–99%.

Не забезпечено страхування усіх унікальних документів НАФ.

Не оснащено охоронною сигналізацією (або вона знаходиться у неробочому стані) 45% будівель архівних установ, із них: 33% центральних держархівів, 22% держархівів областей, 44% галузевих держархівів, 51% архівних відділів райдержадміністрацій та 36% архівних відділів міських рад.

Не забезпечено позавідомчою охороною понад 80% будівель архівних установ, із них: 33% центральних держархівів, 51% держархівів областей, 80% галузевих держархівів, 88% архівних відділів райдержадміністрацій, 75% архівних відділів міських рад.

Не оснащено (або знаходяться у неробочому стані) системи пожежогасіння у 96% сховищ архівних установ.

Пожежною сигналізацією не забезпечено (або вона знаходиться у неробочому стані) 44% архівосховищ, із них: 53% центральних держархівів, 26% держархівів областей, 2% сховищ галузевих держархівів, а також 56% архівних відділів райдержадміністрацій, 39% архівних відділів міських рад.

Не обладнано системами кондиціювання та вентиляції повітря (або вони знаходяться у неробочому стані) понад 85% архівосховищ.

Обсяги реставрації та ремонту документів НАФ в архівних установах залишаються недостатніми, враховуючи їх потреби.

У зв'язку із дефіцитом фінансування на витратні матеріали та штатних одиниць кількість одиниць зберігання, на які архівними установами створено страховий фонд, знижується з кожним роком.

Незадовільними є темпи оцифрування, станом на 01. 01. 2017 року оцифровано близько 8,2% описів справ та менше 1% справ документів НАФ.

Залишається невирішеною низка питань у сфері формування НАФ. Станом на 01. 01. 2017 року установами описано лише 69% документів НАФ, що може спричинити їх втрату та уповільнити поступовий перехід на електронний документообіг.

В архівних підрозділах юридичних осіб – джерел комплектування державних архівних установ, Інституту архівознавства Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського, галузевих державних архівів, архівних відділах міських рад понад встановлені роки зберігаються понад 2 млн 364 тис. од. зб. документів Національного архівного фонду. Цей показник на 2% вище порівняно з минулим роком.

Незадовільний стан матеріально-технічної бази більшості архівних установ гальмує процеси своєчасного приймання-передавання електронних документів від юридичних осіб – джерел формування НАФ. Потребує також удосконалення організаційне та нормативно-методичне забезпечення зазначених процесів.

Кількість діючих трудових архівів недостатня для забезпечення зберігання документів, необхідних для соціального захисту громадян.

Не вирішено питання щодо забезпечення збереженості документів НАФ в об'єднаних територіальних громадах.

Порушуються норми Закону України “Про Національний архівний фонд та архівні установи” при реорганізації архівних відділів райдержадміністрацій та архівних відділів міських рад.

Темпи створення та стан справ щодо забезпечення надійного зберігання документів СФД не відповідають потребам економіки і суспільства.

Відсоток реалізації галузевих програм (доповнень до програм) створення СФД з урахуванням Державної програми формування СФД на продукцію оборонного і мобілізаційного призначення на 2005–2020 роки з початку їх реалізації складає 60,3% (40 програм), регіональних – 66,7% (41 програма).

Не здійснюються заходи щодо модернізації матеріально-технічної бази спеціальних установ СФД.

Зазначене вище засвідчує, що реальний стан архівної справи та страхового фонду документації вимагає змін у стратегії розвитку, а також визначення пріоритетів діяльності Укрдержархіву у 2017 році, які повинні бути спрямовані, зокрема, на:

збереження та примноження Національного архівного фонду як складової всесвітньої культурної спадщини для формування національної самосвідомості Українського народу;

забезпечення формування Національного архівного фонду документами, що відбивають сучасну історію України;

упровадження електронного документообігу та комплектування архівів електронними документами;

підвищення якості та доступності послуг у галузі архівної справи відповідно до інтересів і потреб громадян;

забезпечення реалізації державної політики у сфері створення та ефективного функціонування державної системи страхового фонду документації.

Заслухавши та обговоривши доповідь заступника Голови Укрдержархіву, колегія відзначає, що Укрдержархівом за 2016 рік було здійснено ряд заходів щодо реалізації основних напрямів розвитку архівної справи, в той же час темпи проведення реформ у галузі в 2016 році були недостатніми, актуальні проблеми не знайшли свого вирішення.

Враховуючи зазначене та з метою подолання проблем архівної справи, страхового фонду документації та забезпечення подальшого їх розвитку,

колегія вирішує:

1. Визнати діяльність архівних установ, наукових установ та спеціальних установ СФД у 2016 році задовільною.

2. Керівництву Укрдержархіву, керівникам його структурних підрозділів забезпечити:

– виконання Програми діяльності Кабінету Міністрів України та Стратегії сталого розвитку “Україна – 2020”;

Термін: протягом 2017 року.

– виконання пріоритетних завдань Державної архівної служби України на 2017 рік;

Термін: протягом 2017 року.

– підготовку Концепції Державної цільової програми реалізації невідкладних заходів щодо збереженості Національного архівного фонду;

Термін: протягом I півріччя 2017 року.

– підготовку проекту Закону України “Про внесення змін до Бюджетного кодексу України” щодо віднесення до захищених видатків бюджету оплати послуг з охорони архівних установ;

Термін: протягом 2017 року.

– підготовку звернення до Кабінету Міністрів України, до місцевих державних адміністрацій щодо вирішення питання збереження правового статусу та штатної чисельності працівників державних архівів областей, архівних відділів райдержадміністрацій, міських рад;

Термін: протягом 2017 року.

– розроблення концепції реформування архівної справи;

Термін: протягом 2017 року.

– вивчити ресурсні можливості та опрацювати питання щодо розроблення програми виготовлення страхового фонду та фонду користування (в електронному вигляді) на документи НАФ регіональними центрами СФД.

Термін: протягом 2017 року.

3. Керівникам державних архівних установ, наукових установ забезпечити:

– виконання Плану розвитку архівної справи на 2017 рік, тематичних планів науково-дослідних робіт на 2017 рік;

Термін: протягом 2017 року.

– виконання плану дій щодо реалізації Стратегії національно-патріотичного виховання дітей та молоді на 2016–2020 роки;

Термін: протягом 2017 року.

– надійну експлуатацію архівних будівель і приміщень, систем їх життєзабезпечення, посилення охоронної і пожежної безпеки архівосховищ;

Термін: протягом 2017 року.

– обладнання архівосховищ системами вентиляції і кондиціонування повітря, дотримання температурно-вологісного, світлового та санітарно-гігієнічного режимів у архівосховищах;

Термін: протягом 2017 року.

– виконання завдань на 2017 рік Програми здійснення контролю за наявністю, станом і рухом документів НАФ на 2009–2019 роки;

Термін: протягом 2017 року.

– створення страхового фонду та фонду користування на документи НАФ, оцифрування описів;

Термін: протягом 2017 року.

– приймання на постійне зберігання документів НАФ, що зберігаються в архівних підрозділах підприємств, установ і організацій понад встановлені роки;

Термін: протягом 2017 року.

– роботу з установами – джерелами формування НАФ, зокрема щодо проведення експертизи цінності документів, у тому числі електронних, їх своєчасного науково-технічного опрацювання та забезпечення збереженості;

Термін: протягом 2017 року.

– вільний доступ до документів Національного архівного фонду;

Термін: протягом 2017 року.

– вжиття заходів щодо легалізації програмного забезпечення, що використовується в архівних установах, побудови комплексної системи захисту інформації;

Термін: протягом 2017 року.

– спеціалізованим обладнанням автоматизовані робочі місця архівістів для приймання електронних документів НАФ;

Термін: протягом 2017 року.

4. Директору Департаменту страхового фонду документації Укрдержархіву Меленцю А. В. забезпечити:

– розроблення нової редакції проекту Закону України “Про внесення змін до Закону України “Про страховий фонд документації України”;

Термін: до 27 квітня 2017 року.

– продовження заходів щодо визначення структурного підрозділу у складі місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування, відповідального за формування, ведення та використання обласного (регіонального) СФД;

Термін: до вирішення питання.

– проведення заходів з міністерствами, іншими центральними та місцевими органами виконавчої влади щодо здійснення методичного керівництва з питань розроблення у 2017 році галузевих, обласних (регіональних) програм (доповнень до програм) створення СФД;

Термін: протягом 2017 року.

– опрацювати питання щодо придбання плівкового сканера для БУ “ФОНД” та отримання обладнання для відновлення копій документів страхового фонду з мікроплівки;

Термін: протягом 2017 року.

5. Директорам регіональних центрів СФД забезпечити:

– безумовне виконання позицій Державної програми за номенклатурою виробів та обсягами документації, відповідно до планів виготовлення та передавання на зберігання документів страхового фонду на 2017 рік (за умови фінансування);

Термін: протягом 2017 року.

– безумовне виконання планів робіт регіональних центрів СФД на 2017 рік;

Термін: протягом 2017 року.

– безумовне виконання виробничих завдань із виготовлення та передавання на зберігання документів страхового фонду на 2017 рік;

Термін: протягом 2017 року.

– активізацію роботи з місцевими органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування щодо розроблення та затвердження обласних (регіональних) програм створення СФД;

Термін: протягом 2017 року.

6. Директорам регіональних центрів СФД та НДІ мікрографії забезпечити надходження коштів до спеціального фонду у обсягах, визначених кошторисом.

Термін: протягом 2017 року.

7. Директору НДІ мікрографії забезпечити:

– додержання термінів подання та належної якості звітних матеріалів за темами Тематичного плану на 2017 рік;

Термін: протягом 2017 року;

– науково-технічний супровід виконання розпорядження Кабінету Міністрів України від 10. 12. 2014 № 1245-рцт.

Термін: до закінчення дії зазначеного розпорядження.

8. Контроль за виконанням цього рішення покласти на заступників Голови відповідно до розподілу функціональних обов'язків.

Голова Державної архівної
служби, голова колегії

Т. І. Баранова

Секретар колегії

Т. Л. Пуганова